

Ο χώρος ως στοιχείο διαμόρφωσης της πολιτιστικής ταυτότητας. Τα ειδικά μουσεία και οι νέες τεχνολογίες ως μέσα προβολής της

Στ. Γιώτη, Αρχαιολόγος, Ιστορία-Λαϊκός Πολιτισμός MSc
Στ. Πούλου, Αρχαιολόγος, Πολιτιστική Πληροφορική MSc

Περίληψη

Στην παρούσα εισήγηση προσεγγίζεται ο χώρος ως βασικός παράγοντας διαμόρφωσης της πολιτιστικής ταυτότητας ενός τόπου και μιας κοινωνίας. Στη συνέχεια εξετάζεται ο χώρος με την έννοια του πολιτιστικού τοπίου και ο σημαντικός ρόλος που καλείται να παίξει στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη η ενσωμάτωση καινοτόμων και σύγχρονων πολιτιστικών δράσεων, όπως η εφαρμογή της μουσειολογικής επιστήμης για την αναβάθμιση της παρουσίας της πολιτιστικής πληροφορίας και η χρήση των νέων τεχνολογιών για την ευρύτερη διάδοσή της.

Εισαγωγή

Μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις του 21^{ου} αι. είναι η προστασία και η ανάδειξη της πολιτισμικής ταυτότητας, μέσα στους ταχύτατους ρυθμούς της παγκοσμιοποίησης. Στην παρούσα εισήγηση θα εξεταστεί το κατά πόσο και σε ποιο βαθμό επηρεάζεται η πολιτισμική ταυτότητα από το φυσικό περιβάλλον, και με ποιο τρόπο τα ειδικά μουσεία και οι νέες τεχνολογίες μπορούν να συνδράμουν στην ανάδειξή της.

Το φυσικό περιβάλλον υπαγορεύει χρήσεις και επιδρά στη διαμόρφωση και εξέλιξη των κοινωνιών, καθορίζοντας σε μεγάλο βαθμό τα συστήματα κοινωνικής και οικονομικής οργάνωσης. Κάθε κοινωνία οικειοποιείται το περιβάλλον στη βάση μιας διαλεκτικής με τη φύση ή ενός τρόπου παραγωγής, που καθορίζεται με ιστορικούς όρους και αποτυπώνεται στο χώρο μετατρέποντάς τον σε ανθρωπογενές τοπίο ενέχοντας κάθε οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική δομή, καθώς θεωρείται βασική συντεταγμένη της κοινωνικής συγκρότησης (Νιτσιάκος 1991).

Εικόνα 1. Πλανόδιος μανάβης σε αγροτικές περιοχές
Foto 1. Itinerant fruiterer in agricultural district

Η οργάνωση του χώρου αντικατοπτρίζει την πολιτισμική δραστηριότητα μιας κοινωνίας, δεδομένου ότι η πολιτισμική δραστηριότητα εδράζεται στη διαλεκτική σχέση

ανθρώπου-φύσης (Νιτσιάκος 2003). Ο χώρος λοιπόν, είναι το πλαίσιο εκείνο, μέσα στο οποίο λειτουργεί μια κοινωνία και εκείνος που υπαγορεύει τον τρόπο οργάνωσής της, διαμέσου της μορφολογίας του, των υλικών που παρέχει κτλ.

Συνακόλουθα, στην περίπτωση των ορεινών κοινωνιών εφαρμόζεται ένα παρόμοιο σύστημα προσέγγισης στο πλαίσιο των κοινωνικών θεσμών, όπου οι συναφείς έννοιες της δημογραφίας, της γεωγραφίας, της οικονομίας είχαν αποφασιστική σημασία για την περιγραφή, την ανάλυση και την ερμηνεία των περιοχών αυτών (Ρόκου 2007).

Το προϊόν που παράγεται από τη δραστηριότητα αυτή είναι το πολιτιστικό τοπίο (cultural landscape) το οποίο περιλαμβάνει τις ιστορικές θέσεις, τα κτήρια, και τους άλλους πολιτιστικούς δείκτες, μαζί με το ίδιο το φυσικό περιβάλλον. Όλα αυτά σε συνδυασμό με τον αντίκτυπο της ανθρώπινης κατοίκησης (human habitation) έχουν αποκτήσει πολιτιστική αξία (Breure at al. 2006).

Το 1992 η Unesco καθόρισε τρεις κατηγορίες πολιτιστικών τοπίων στις οποίες συμπεριέλαβε πάρκα, κήπους, φυσικά αναπτυσσόμενα τοπία που απεικονίζουν την ιστορική διαδικασία της εξέλιξης, πολιτιστικά τοπία και περιοχές με ισχυρούς θρησκευτικούς, καλλιτεχνικούς ή πολιτιστικούς συσχετισμούς όπως λ.χ. τα σπήλαια. (Rössler 2003).

Εικόνα 2. Το απολιθωμένο δάσος της Λέσβου

Foto 2. The petrified forest of Lesvos

Τέτοια τοπία, όπως οι προστατευόμενοι παραδοσιακοί οικισμοί των ορεινών περιοχών, μπορούν να θεωρηθούν ως μουσεία χωρίς τοίχους (Breure at al. 2006).

Η ανάδειξη και η προστασία του πολιτιστικού τοπίου των ορεινών, και όχι μόνο, περιοχών είναι ένα σημαντικό στοιχείο της πολιτιστικής κληρονομιάς και ταυτότητας ενός τόπου, καθώς στο τοπίο ιχνηλατείται η χρήση του χώρου από διαφορετικές ομάδες ανθρώπων. Τα ίχνη αυτών των δραστηριοτήτων κατατίθενται στο τοπίο ή έχουν διασκορπιστεί σε διάφορους κατόχους συλλογών, όπως οι βιβλιοθήκες, τα αρχεία, τα ερευνητικά κέντρα και τα μουσεία - συχνά έξω από το ίδιο το πολιτιστικό τοπίο. Υπό αυτό το πλαίσιο, στη συνέχεια θα εξεταστεί το κατά πόσο το μουσείο ως χώρος προβολής αυτής της ταυτότητας και δημιουργίας ιστορικής μνήμης μπορεί να ενταχθεί στο πολιτιστικό τοπίο αναδεικνύοντάς το.

Το Μουσείο ως χώρος πολιτισμού

Το Μουσείο ως χώρος πολιτισμού δεν είναι το μόνο μέρος που οι υποκειμενικές και οι αντικειμενικές απόψεις συγκρούονται (Crane 2000), καθώς αποτελεί ένα πολιτιστικό οργανισμό όπου οι προσδοκίες των μεμονωμένων ατόμων-επισκεπτών και οι προθέσεις των ακαδημαϊκών επιστημόνων διαδρούν.

Οι επισκέψεις στα μουσεία τα τοποθετούν μέσα στις ζωντανές μνήμες πολλών ανθρώπων, η πλειοψηφία των οποίων δεν θεωρεί τον εαυτό της υπεύθυνο, είτε για το περιεχόμενό, είτε για την ύπαρξη του μουσείου, πολύ λιγότερο για την ιστορική μνήμη.

Εικόνα 3. Εβραϊκό Μουσείο Λονδίνου
Foto 3. The Jewish Museum of London

Εικόνα 4. Chicago Peace Museum, έκθεση για την Hiroshima
Foto 4. Chicago Peace Museum, exhibition for Hiroshima

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι ενώ τα μουσεία μπορεί να είναι γεμάτα κόσμος ή άδεια και παραμελημένα, ωστόσο, η ιδέα ότι μπορεί ένα μουσείο να κλείσει απωθεί τους περισσότερους επισκέπτες, στοιχείο που αποδεικνύει το πόσο στενά συνδεδεμένα είναι αυτά με τη διαμόρφωση του πολιτιστικού τοπίου μιας κοινωνίας (Crane 2000).

Στον ελλαδικό χώρο η ιστορία των μουσείων είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την προστασία των αρχαιοτήτων και ξεκινά με την ίδρυση του ελληνικού κράτους. Για το νέο ελληνικό κράτος οι αρχαιότητες ήταν σύμβολα εθνικής ταυτότητας και περηφάνιας.

Στην περίοδο του μεσοπολέμου παρατηρείται κάμψη στην ίδρυση αρχαιολογικών μουσείων. Αρχίζουν ωστόσο να ιδρύονται μουσεία άλλων κατηγοριών. Το 1914 ιδρύεται επίσημα το Βυζαντινό Μουσείο, το 1918 το Μουσείο Ελληνικής λαϊκής τέχνης, και λίγο αργότερα το 1930 ιδρύθηκε το μουσείο Μπενάκη.

Τη δεκαετία του 60 αναπτύσσονται τα μουσεία ιστορικού ενδιαφέροντος, ενώ τις τελευταίες δεκαετίες ιδιαίτερη άνθιση γνωρίζουν τα μουσεία έργων σύγχρονης τέχνης (Κόκκου 1979).

Τα τελευταία χρόνια, η δημιουργία μουσείων σε μικρές κοινότητες και απομακρυσμένες περιοχές και η ανακαίνιση παλαιών συλλογών αποτελεί μια πραγματικότητα. Οι διάφοροι τοπικοί φορείς, σωματεία, πολιτιστικοί σύλλογοι έθεσαν ως σκοπό την ανάδειξη του τόπου τους, στοχεύοντας αφενός στη διατήρηση της συλλογικής μνήμης και ταυτότητας της κοινότητας, και αφετέρου στην επίτευξη τόσο της τουριστικής, όσο και κάθε είδους ανάπτυξης, η οποία θα παρέχει οικονομική ευημερία και κοινωνική πρόοδο στα μέλη της.

Εικόνα 5. Μουσείο Υδροκίνησης στη Δημητσάνα (ΠΙΟΠ)
Foto 5. The Open Air Water-Power Museum in Dimitsana (PIOP)

Πρόκληση για τα νέα αυτά μουσεία φαίνεται να αποτελεί η προσπάθεια να ενταχθούν στο πολιτιστικό τοπίο όχι μόνο ως φυσικές παρουσίες αλλά και ως σημεία των καιρών: παρουσιάζοντας εκτός από τα επιτεύγματα του παρελθόντος και τα σύγχρονα, στην προσπάθειά τους να επικοινωνήσουν με το κοινό. Τα λεγόμενα ειδικά ή θεματικά μουσεία αποτελούν μια κατηγορία μουσείων που γνωρίζει ιδιαίτερη άνθιση τα τελευταία χρόνια και μοιάζουν να συμβάλλουν σημαντικά στην επίτευξη αυτού του στόχου.

Τα Ειδικά μουσεία ως μέσα προβολής της πολιτιστικής ταυτότητας

Τα ειδικά μουσεία δεν αποκτούν ταυτότητα από το είδος των αντικειμένων τους, π.χ. αρχαιολογικά, λαογραφικά κ.λπ., αλλά από τη γεωγραφική καταγωγή τους. Τα μουσεία αυτά οφείλουν να ορίζουν και να ορίζονται από την γεωγραφική περιοχή, με τα στοιχεία της κοινωνικο-πολιτισμικής ταυτότητας, λειτουργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο ως μοχλός ζύμωσης, επικοινωνίας και εξέλιξης του κοινωνικού συνόλου που εκφράζουν.

Εικόνα 6. Μουσείο Ελιάς στη Σπάρτη (ΠΙΟΠ)
Foto 6. Museum of the Olive and Greek Olive Oil in Sparta (PIOP)

Εικόνα 7. Μουσείο Άρτου στην Αμφίκλεια (ΠΙΟΠ)
Foto 7. Bread Museum in Amfikleia (PIOP)

Τα ειδικά τοπικά μουσεία, αν και δεν έχουν ως προς το σύνολό τους μελετηθεί στον ελλαδικό χώρο, αφορούν μία κατηγορία οργανισμών με διεθνώς αναγνωρισμένη μουσειακή λειτουργία, χωρίς να αποτελούν κατεξοχήν μουσειακούς χώρους και τα οποία λειτουργούν, ως επί το πλείστον, στα πλαίσια της περιφέρειας και ειδικότερα των μικρών κοινοτήτων.

Πιο συγκεκριμένα, όταν αναφερόμαστε σε τοπικά μουσεία, τα λαογραφικά και τα αρχαιολογικά αποτελούν τους κύριους οργανισμούς για τους οποίους γνωρίζουμε και ενημερωνόμαστε. Αντιθέτως, μουσειακοί χώροι με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αλλά και ενδιαφέρον, όπως ενυδρεία, φυσικά τοπία, βοτανικοί και ζωολογικοί κήποι, μουσεία ιδιαίτερου θεματικού ενδιαφέροντος, ινστιτούτα συντήρησης, κέντρα επιστημών, εκθεσιακοί χώροι, παρότι εμφανίζονται σε διάφορα σημεία της Ελλάδας και συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη της εκάστοτε περιοχής, δεν έχουν τύχει της αντίστοιχης μουσειολογικής προσοχής και μελέτης (Δαμιανού 2006).

Πως ορίζονται όμως τα ειδικά θεματικά μουσεία και πως θα μπορούσαν να λειτουργήσουν στις ορεινές περιοχές;

Θα μπορούσαμε να διαχωρίσουμε τα θεματικά μουσεία σε τρεις κατηγορίες:

- α) τα μουσεία του εαυτού τους, δηλαδή τα εργαστήρια μέσα στα οποία διατηρείται το σύνολο των μηχανισμών και προβάλλεται επεξηγηματικά η διαδικασία παραγωγής. Μία υποκατηγορία αυτών των μουσείων, η οποία όμως πρέπει να διαχωριστεί σαφώς, είναι και τα μουσεία που στεγάζονται σε αναστηλωμένα εργαστήρια (μύλους, λιοτρίβια, βυρσοδεψία κλπ)
- β) τα μουσεία που στεγάζονται σε ουδέτερα κελύφη, κι αυτά είναι κυρίως τα τεχνολογικά μουσεία και τέλος γ) τα υπαίθρια.

Εικόνα 8. Μουσείο Μαρμαροτεχνίας στη Τήνο (ΠΙΟΠ)

Foto 8. Museum of Marble Crafts in Tinos (PIOP)

Η δημιουργία και η ευρεία παρουσίασή των ειδικών μουσείων στο κοινό μπορεί να λειτουργήσει ως πόλος έλξης για επισκέψεις στις ορεινές περιοχές και μέσο προβολής τους. Μέσα από τη συγκέντρωση των αντικειμένων, την ταξινόμηση και τη συντήρησή τους, επιτυγχάνεται αφενός η διάσωση του υλικού και αφετέρου, η ενημέρωση των πολιτών και η ευαισθητοποίησή – και ιδίως των νέων – για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του τόπου τους. Ταυτόχρονα, μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό έναυσμα για την ανάπτυξη της κοινωνικής και επιστημονικής έρευνας, καθώς και τη συνεργασία και εκπόνηση κοινών ερευνητικών προγραμμάτων με Πανεπιστήμια κι Ερευνητικά Ινστιτούτα στην Ελλάδα και Διεθνώς. Τέλος, η πραγματοποίηση σεμιναρίων, ημερίδων, η έκδοση εντύπων, περιοδικών εκδόσεων, βιβλίων και οπτικοακουστικών μέσων (dvd-rom) σε άμεση σύνδεση με το θεματικό άξονα του Μουσείου μπορούν να αποτελέσουν μέσα προβολής και ανάδειξης του τόπου. Όλα αυτά τα στοιχεία καθιστούν τα ειδικά μουσεία ένα ενδιαφέρον πόλο έλξης και ένα μέσο για την προβολή του πολιτιστικού τοπίου και κατ'επέκταση της πολιτιστικής κληρονομιάς των ορεινών περιοχών.

Προβολής της πολιτιστικής ταυτότητας μέσω των νέων τεχνολογιών

Στον τομέα της προβολής ενεργό ρόλο μπορούν να διαδραματίσουν οι νέες τεχνολογίες και ειδικότερα το διαδίκτυο, το οποίο τα τελευταία χρόνια έχει αποτελέσει ένα σημαντικό εργαλείο στην υπηρεσία των μουσείων, καθώς τα περισσότερα πλέον έχουν ιστοτόπους. Παρότι η παρουσία τους στο Διαδίκτυο αυξάνεται, στις περισσότερες περιπτώσεις η παρουσία αυτή αντικατοπτρίζει παραδοσιακές αντιλήψεις για το πώς προβάλλεται και πώς χρησιμοποιεί το μουσείο τη νέα αυτή τεχνολογία. Στην πιο συνηθισμένη έκφρασή τους, οι σελίδες των μουσείων στο Διαδίκτυο ακολουθούν ως μοντέλο τα πληροφοριακά έντυπα, τους χάρτες και την ιδέα της ξενάγησης. Ωστόσο, ορισμένα μουσεία επιδιώκουν μια πιο εναλλακτική χρήση των διαδικτυακών δυνατοτήτων προκειμένου να συνδέσουν το θεματικό άξονα του Μουσείου με την τοπική κοινωνία, να προσελκύσουν τον τουρισμό και να ενισχύσουν τις πολιτιστικές δράσεις του τόπου.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει ο ιστοτόπος του Μουσείου καπνού (www.tobaccomuseum.gr) της Καβάλας, όπου μεταξύ άλλων, οι υπεύθυνοι του ιστοτόπου έχουν συμπεριλάβει σε αυτόν τα καταλύματα που παρέχονται στην περιοχή σε συνεργασία με τους ξενοδοχοϋπαλλήλους, σε μια προσπάθεια ένταξης των πολιτιστικών φορέων στη ζωή του τόπου, προσφέροντας νέες

δυνατότητες που μπορούν να προσεγγίσουν τον επισκέπτη, δημιουργώντας ένα υπόβαθρο πολιτιστικού τουρισμού.

Εικόνα 9. Ιστότοπος ιστορικού μουσείου Κρήτης
Foto 9. The site of the Historical Museum of Crete

Στον ιστότοπο του ιστορικού μουσείου Κρήτης (www.historical-museum.gr) ο επισκέπτης μπορεί να βρει διαδικτυακά εκπαιδευτικά προγράμματα, τα οποία θα μπορούσαν να λάβουν χώρα σε μια σχολική τάξη σε οποιοδήποτε σχολείο της Ελλάδας. Επιπλέον, παρέχεται υλικό σε εκτυπώσιμη μορφή για ξεναγούς και εκπαιδευτικούς που επιθυμούν να επισκεφτούν το Μουσείο.

Αδιαμφισβήτητα οι νέες τεχνολογίες αποτελούν ένα σύμμαχο στην ανάδειξη, την προστασία και την προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς και του πολιτιστικού τοπίου.

Πρόκληση αποτελεί η οργάνωση και ο σχεδιασμός των ιστοσελίδων ούτως ώστε να μπορούν να λειτουργούν ενισχυτικά του ρόλου του μουσείου κι όχι ως ένα μέσο απλής παράθεσης των συλλογών του. Ωστόσο, οι νέες τεχνολογίες μπορούν να λειτουργήσουν και ανεξάρτητα από τα μουσεία, δημιουργώντας, με την κατάλληλη χρήση, προϋποθέσεις για την ανάπτυξη μιας μορφής πολιτιστικού τουρισμού.

Τα τελευταία χρόνια, μεγάλη άνθιση γνωρίζουν και οι διαδικτυακές πύλες, τα λεγόμενα portals, διαφόρων δήμων και νομών. Κύριο στόχο των portals αποτελεί η συλλογή και η διάχυση πληροφοριών από διαφορετικές πηγές, καθώς και η οργάνωση και παρουσίασή τους με ένα συγκεκριμένο τρόπο. Για παράδειγμα τα portals μπορεί να έχουν τη μορφή βάσης δεδομένων, wikis (όπως είναι το germanwiki με πληροφορίες για γερμανικές πόλεις), γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών (GIS), αλλά και πιο συμβατικές μορφές όπως τη μορφή εγκυκλοπαιδείας (χωρισμός περιεχομένου σε ενότητες). Τα portals χρησιμοποιώντας τα μέσα που προσφέρουν οι τεχνολογίες διαδικτύου μπορούν να αποτελέσουν μια εξαιρετική πλατφόρμα για την προβολή των πολιτιστικών στοιχείων ενός τόπου και την τουριστική του ανάδειξη. Ένα απλό και αρκετά οικονομικό παράδειγμα θα ήταν η χρήση των γεωγραφικών συστημάτων πληροφόρησης μέσω του Google map, όπου μπορεί κανείς να σημειώσει συγκεκριμένες περιοχές, δημιουργώντας πολιτιστικές διαδρομές σε ένα μέρος και να τις ενσωματώσει στην ιστοσελίδα του, βοηθώντας τον επισκέπτη να περιηγηθεί σε αυτές. Επιπλέον, οι βάσεις δεδομένων, προσφέρουν τη δυνατότητα δημιουργίας ψηφιακών βιβλιοθηκών, με σκοπό την ενημέρωση των μελλοντικών επισκεπτών (Breure at al. 2006).

Οι εφαρμογές πολυμέσων, από την άλλη πλευρά, αποτελούν έναν ακόμα κομμάτι των νέων τεχνολογιών που μπορεί να συντελέσει στην προβολή της πολιτιστικής παράδοσης και γιατί όχι να αποτελέσουν αφορμή για επαναλαμβανόμενες επισκέψεις σε έναν τόπο. Εφαρμογές με τη μορφή DVD-rom μπορούν να αποτελέσουν ένα εμπορικό πολιτιστικό

προϊόν που θα αποτελέσει από τη μια ένα είδος διαφήμισης και από την άλλη θα ευαισθητοποιήσει το θεατή σε θέματα που αφορούν στην πολιτιστική κληρονομιά. Παράδειγμα ως προς τον τρόπο παρουσίασης αποτελούν τα οπτικοακουστικά μέσα που χρησιμοποιούνται στο Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας στην Ορεινή Κορινθία, όπου μέσα από τρισδιάστατες αναπαραστάσεις και εικονικές περιηγήσεις παρουσιάζεται η πολιτισμική και φυσική κληρονομιά της περιοχής γεγονός που ενεργοποιεί την περιβαλλοντική συνείδηση των θεατών. Ενδιαφέρον παρουσιάζει ένα DVD-rom με την ιστορία των νερόμυλων της Μυτιλήνης. Μέσα από τρισδιάστατες απεικονίσεις των νερόμυλων και του τρόπου λειτουργίας τους, ενημερώνει τους επισκέπτες για τις διαδρομές που μπορούν να ακολουθήσουν ώστε να επισκεφτούν το σύνολο των νερόμυλων του νησιού. Οι εφαρμογές πολυμέσων με τη μορφή DVD-rom μπορούν να λειτουργήσουν σαν ατομικοί ξεναγοί οι οποίοι με τη δυνατότητα παρουσίασης της πληροφορίας με ελκυστικό τρόπο μπορούν να προσελκύσουν μελλοντικούς επισκέπτες.

Τέλος, οι υπολογιστές χειρός, τα λεγόμενα PDAs, αποτελούν ένα σχετικά νέο τομέα στην προβολή των πολιτιστικών χαρακτηριστικών ενός τόπου. Πρόκειται για ψηφιακές ξεναγήσεις σε επιλεγμένα σημεία μιας περιοχής. Οι περισσότεροι δήμοι στην Ελλάδα που παρέχουν τη δυνατότητα στους επισκέπτες να περιηγηθούν με PDAs έχουν συνεργαστεί με πανεπιστημιακούς φορείς και ιδρύματα στα πλαίσια ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Αναφέρεται ενδεικτικά η περίπτωση της Μυτιλήνης όπου οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα μέσω των pdas, που μπορούν να προμηθευτούν από το κέντρο πληροφόρησης του Δήμου, να ξεναγηθούν εικονικά στην πόλη, τα μνημεία, τα μουσεία, τα αξιοθέατα του δήμου και να γνωρίσουν την ιστορία και τον πολιτισμό. Εναλλακτικά, οι επισκέπτες μπορούν να κατεβάσουν το πρόγραμμα των pdas στα κινητά τους τηλέφωνα. Με αυτό τον τρόπο βελτιώνονται οι πολιτιστικές υπηρεσίες που παρέχονται στους επισκέπτες ενός τόπου.

Εικόνα 10. Εφαρμογές για PDAs

Foto 10. PDAs' usage

Συμπεράσματα

Από τα παραπάνω εύλογα, εξάγεται το συμπέρασμα ότι είναι πολύ σημαντικό για την πολιτιστική, τουριστική και οικονομική ανάπτυξη ενός τόπου η ύπαρξη και η ανάδειξη μιας ταυτότητας που χαρακτηρίζει την πολιτιστική του κληρονομιά. Τα μουσεία μπορούν να αποτελέσουν αρωγό σε μια τέτοια προσπάθεια. Η δημιουργία ειδικών θεματικών μουσείων

και η προώθηση τους μέσω των νέων τεχνολογιών δίνει τη δυνατότητα για την ευρύτερη προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς ενός τόπου και, ελπίζουμε, για την τουριστική του ανάπτυξη.

Βιβλιογραφία

- Bearman, (eds.). *Museums and the Web 2008: Proceedings*, Toronto: Archives & Museum Informatics. Published March 31, Consulted <http://www.archimuse.com/mw2008/papers/breure/breure.html>, 2008 [Τελευταία επίσκεψη 10 Απριλίου 2010]
- Breure, L., J. van den Berg, A.G.L. Spruit, & J.B. Voorbij, Visualizing cultural landscapes, in V.P. Guerrero-Bote (Ed.), *Current Research in Information Sciences and Technologies. Multidisciplinary Approaches to Global Information Systems. Proceedings of the I International Conference on Multidisciplinary Information Sciences and Technologies*, Merida (Spain), 598-602, 2006
- Breure, L., et al., *Modeling Portals for Cultural Landscapes*, in J. Trant and D. Crane, S. A., *Museums and memory*. Stanford University Press, 2000.
- Δαμιανού, Λ., Μελέτη γύρω από τα ειδικά τοπικά Μουσεία στην Ελλάδα. Στα πλαίσια μεταπτυχιακής εργασίας στο ΕΑΠ, Τριμελής Επιτροπή: Δρ. Ζούνης Π., Καθ. τμήμα ΣΑΕΤ ΤΕΙ Παναγιάρης Γ., Καθ. Αντζουλάτου-Ρετσίλα Ε. Αθήνα, 2006.
- Κόκκου, Α. *Η μέριμνα για τις αρχαιότητες στην Ελλάδα και τα πρώτα Μουσεία*. Αθήνα, Ερμής, 1979.
- Νιτσιάκος, Β., *Παραδοσιακές κοινωνικές δομές, Οδυσσέας*, Αθήνα, 1991.
- Νιτσιάκος, Β., *Χτίζοντας το χώρο και το χρόνο Οδυσσέας*, Αθήνα, 2003.
- Ρόκου, Β., *Ορεινές κοινωνίες κατά την περίοδο της Οθωμανικής κυριαρχίας στα Βαλκάνια, Το Μέτσοβο της κτηνοτροφίας από τον 17ο έως τον 20ο αιώνα*, Ερωδιός, Θεσσαλονίκη, 2007.
- Rössler, M., *Linking Nature and Culture: World Heritage Cultural Landscapes*. In *Cultural Landscapes: the Challenges of Conservation, World Heritage 2002 - Shared Legacy, Common Responsibility, Associated Workshops 11-12 November 2002, Ferrara – Italy*. UNESCO World Heritage Centre, 10-15, <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001329/132988e.pdf>, 2003 [Τελευταία επίσκεψη 20 Ιανουαρίου 2010]

Place as element of cultural identity formation; special museums and new technologies as means of promotion

St. Gioti, Archaeologist, History-Folk Culture MSc
St. Poulou, Archaeologist, Cultural Informatics MSc

Abstract

This paper presents, in the first part, the role of the landscape in the formation of the cultural identity of a place or a society. In the second part, the term “cultural landscape” is defined, and the important role that the innovative and modern cultural actions, such as the application of museology and the use of new technologies could play, order to improve and promote the economical and social growth of a place.